

A VASUTI MUNKÁSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Garay-utca 16. szám, II. emelet, 9,
ahová minden levél és küldemény címezendő,

Megjelenik
minden héten
pénteken.

Előfizetési árak:
Egy hóra — — — — — 0,80 kor. | Félévre — — — — — 4,50 kor,
Negyedévre — — — — — 2,40 " | Egyes szám — — — — — 0,20 "
A Szövetség tagjai díjtalanul kapják.

Az utóbbi időben a szentkoronás szövetség egy-két züllött munkásalakja szemenszedett rágalmakkal illeti a szervezett munkásságot.

Felhívjuk a vasuti munkásokat, hogy az esetben, ha értesüléstükre jut, hogy a szentkoronás szövetség a munkásokat gyűlésre hívta össze, erről a körülményről a központi vezetőséget távirat vagy telefon útján azonnal értesítsék.

Évfordulón!

(F.) Ismét tavafut egy esztendő. Ha a világtörténelem szempontjából vizsgáljuk egy évnek a történetét, akkor nem tennék egyebet, mintha egy röpke pillanat eseményeit akarnók a kultürember kutató szemével áttekinteni, hogy az eseményekből leszűrve az igazságot, azt megörökítsük az utókor számára.

Mi azonban nem a világtörténelem, hanem az egyes egyénekből kialakult tömeg küzdelmei és szenvedései szempontjából vizsgáljuk az évek történetét. Tesszük ezt azért, mert mi magunk is csak egy kis atomnyi mozgó részét képezzük a világtörténelem eseményeinek.

Ha tehát az elmúlt év eseményeit az egyén küzdelmei alapján vizsgáljuk: akkor nem egy röpke pillanat, hanem egy hosszú, küzdelemteljes esztendőnek minden óráját kihasználva kell vizsgálnunk, hogy megállapíthassuk azon tény, hogy az elmúlt esztendő a vasuti munkások Golgota járása volt; hogy az elmúlt esztendő a vasutasok részére a szakadatlan küzdelmek láncolatát képezte.

Ha igaz a vallásoktatáson alapuló azon elmélet, hogy a szenvedéssel a mult büneit rójuk le: akkor a vasutasok nemcsak a mult, hanem a jövő büneit is lerótták!

Ha igaz az, hogy a nehéz küzdelmek megacélozzák az egyén és a tömegek erejét, ellentálló képességét: akkor a szervezett vasutasokat már nem kell féltenuk a jövő küzdelmeitől még akkor sem: ha az alvilág összes gonosz szellemeit szabadítják reánk!

Amidőn mindezt állítjuk, akkor nem könnyelműen odavetett frázisokat dobunk a nyilvánosság elé, hanem tanuságul hívjuk a tizezernyi szervezett vasutasságot annak igazolására, hogy nem használta-e fel a hatalom a multban minden erejét arra, hogy ennek a tizezernyi vasutas tábornak a lelkéből kiölje a szervezkedésnek a gondolatát is?!

Ne használta-e fel a hatalom az ő véreit: a denúciánsok hadát fel arra, hogy

azok segítségével családokat tönkre tegyen; hogy könyeket sajtoljon ki ártatlan gyermekek szemeiből?!

Nem mozgósított-e katonaságot; nem szervezett-e külön osztályt a rendőrségen a vasuti munkásmozgalom megfigyelésére; nem bujtatott-e munkásruhába rendőröket, hogy a szolgálat közben is megfigyelhessék a munkás-bizalmiférfiakat; nem állította-e meg a gyárkapu előtt rendőreivel a becsületes munkásokat és zsebeiket durva rendőrpribékek forgatták ki, hogy kompromitálják, hogy társaik gunvtárgyává tegyék ki azokat, akik elég becsületesek voltak ahhoz, hogy nem vettek magukhoz semmit, ami a vasut tulajdonát képezte; de abból sem engedtek, ami a saját, vagy társaik tulajdona volt?!

Oh, a hatalom nem volt válogatós az ő eszközeiben.

Ti tudjátok mindezt jól, tizezernyi társaink! Ti átértéztétek és átszenvedtétek velünk a Golgotát; a ti homlokotok is véresre sebződött az igazságtalanság töviskoronájától!

De ti azt is tudjátok, testvéreink a szenvedésben, társaink a harcokban, hogy a hatalom nemcsak sujtott, de fel is emelt.

Ismét titeket hívunk fel tanuságul arra, hogy nem röpitette-e kegyeinek sugarát a hatalom azokra, akik a gutgesinnt szentkoronás szövetségnek voltak apostolai. Szándékosan írjuk, hogy apostolai, mert a tömeghez már nem ért el a jótékonyan tápláló kegyesség, amelyet az apostolok teljesen lefoglaltak önző céljaikra.

Titeket hívunk tanuságul tizezernyi vasutas testvéreink, hogy igazoljátok szavainkat. amidőn állítjuk, hogy töletek megtagadták ezernyi esetben a szabadjegyet igazolt családi ügyeitek elintézésére; megtagadták az évi szabadságot, még akkor is, ha szülőitek, vagy családok valamely tagjának halálos ágyához kellett volna rohannotok. S lám, a szentkoronás szövetség apostolai szabadjeggyel, szabadsággal ellátva, görögültz és bengáli fény mellett alakítják a legújabb Potemkin falvakat, a „munkás-szakosztályokat“.

Ezek a hazug bérenek, a mülhelyek „disz-munkásai“ képezik azt a gárdát, amely nem hal meg, de megadja, illetve eladja magát.

Ezt a gárdát használta fel a hatalom a multban arra, hogy gyengítse, sőt ha módjában állott volna, tönkretegye a vasuti munkások osztálytudatos mozgalmát.

Ez a gárda járt lenn Désen, Sopronban, Szombathelyen és Csáktornyan. Ez a gárda szórta reánk a galádnál-galádabb rágalmakat.

Ez a gárda építi a Potemkin falvakat, amelyeknek falai máris roskadozva omlanak alá.

Olvassátok el az általuk megalakított csáktornyai szakcsoport elnökének nyilatkozatát; a legmélyebb undor fog el minden becsületes gondolkodásu embert, amidőn teljes meztelenségében látja ezeknek a megvásárolt egyéneknek a cselekedeteit.

De ne csodálkozzunk az erkölcsi stülyedés eme mélységéről akkor, amidőn a hatalom maga nemcsak biztatólag hat ezeknek a lelkületére, hanem maga is beáll a oselekvők és a stülyedők sorába.

Vajjon nevezhető-e egyébnek, mint erkölcsi stülyedésnek az: amidőn a vasut legkiszaroltabb rabszolgái, a fűtők, szövetséget akarnak alakítani, akkor mindenféle mahinációval eltérítik őket ettől a szándékuktól.

Amidőn pedig ezek a szegény emberek érzik elhagyatottságukat és lelkükben megéri a szervezkedés szükségességének a gondolata s elhatározzák a mi szövetségünkhöz való csatlakozást, akkor előáll a hatalom és kényszerítő eszközeivel élve, megalakítja a mozdonyfűtők lakájszövetségét.

Hirdetményekben felhívják minden fűtőházban a mozdonyfűtőket és fűtőházi munkásokat, hogy a mi szövetségünkből kilépve, csatlakozzanak az igazgatóság által szervezett lakájszövetséghez.

Ime, leközlöttük az elmúlt év nehéz küzdelmeinek kivonatos eseményeit.

Ezekután azt kérdezzük a magát büszkén elsőnek valló Szentkoronás Szövetség gárdájától:

Hogy hova tűntek volna ők el, ennyi üldözés, ennyi méltatlanság után? De azt is kérdezzük, ha az ő szövetségük is ezernyi veszedelem között volna kénytelen Reich-Stieder-féle bizalmiférfiak útján a tagdíjakat beszédni, akkor az anyagi züllés minő fokára stülyedt volna?

Mi azonban élünk és élni is fogunk és büszkén vallanók még akkor is magunkat az első szövetségnek: ha a szent a hivatalos presszió és a denúciálás nyújtotta minden kedvező eszközzel élve tizszeres taglétszámmal rendelkeznenek.

Büszkén valljuk magunkat elsőnek azért: mert a mi szervezetünk erkölcsi alapon nyugszik és ennek felépítéséhez nem kérünk hivatalos támogatást, mert velünk a tizezernyi vasutasok öntudata, amely erősebb minden hivatalos támogatásnál, amely ellentáll minden erőszaknak; de velünk van az „Igazság“ is, amely felel bennünket minden üldözés közepette.

Legyetek vasutas testvéreim minden időkben az „Igazság“ katonái!

Azé az igazságé, amely nincs kötve sem a mult, sem a jövő esztendőhöz; mert az „Igazság“ örökké igazság marad.

A pályaeorvosok.

A Máv. betegsegélyző pénztára új alapszabályokat kap. Ezen új alapszabályokban állítólag a legszélesebb önkormányzati jogokat kapjuk. Hogy ezek az önkormányzati jogok milyen hatás- és intézkedési joggal fogják felruházni az érdekelteket, az még ma mélységes titok. De akármilyen autonómiát is biztosítson ezen új alapszabály, amennyiben a pályaeorvosok intézménye a régiiben marad, az új autonomia csak félrendszer szabály marad.

Nem akarunk előre kritizálni, még kevésbé — hogy a felsőbbség hangján szóljunk — izgatni. Csak a jelenlegi állapotokra akarunk utalni, csak reá akarunk mutatni, hogy a Máv. egészségügyi reformjának elsősorban hol kell kezdődnie. Mi a gyakorlati életben átéljük és átérezzük a Máv. jelenlegi egészségügyi intézményét és ennek alapján hívjuk fel az érdekelteket a körök figyelmét. A Máv. főorvosa és helyettes főorvosa nagyon jól tudják a mai pályaeorvosi intézmény tarthatatlanságát és elsősorban az ő humánus felfogásuktól várjuk el, hogy a Máv. ezen intézménye a modern kor reformjainak megfelelően átalakíttassék.

A kereskedelemügyi miniszter a költségvetése megindokolásában igéri a Máv. egészségügyi intézményének modernebb állapotokra való fektetését. Az a körülmény, hogy helyenként tisztasági fürdőket fognak létesíteni, hogy a betegpénztár több gyógyfürdővel fog egyezményre lépni, ha az egész vonalon és teljes megelégedésre fog végrehajthatni, akkor sem lesz a baj gyökere orvosolva. A legelső és halaszthatatlan reformnak a pályaeorvosi intézmény reformjának kell lennie.

Elsősorban az a pár száz pályaeorvos, aki a Máv. felszázazret meghaladó személyzetét kezeli, édes-kevés arra, hogy minden egyes beteget a mai orvosi tudománynak megfelelően, lelkiismeretesen kezeljen. Nagyobb vasuti gócpontoknál annyi beteg esik egy-egy pályaeorvosra, hogy ha orvosi kötelességét csak félig is lelkiismeretesen akarná teljesíteni, akkor az orvosi praxisát teljesen a vasuti alkalmazottakra kellene fordítania. A Máv., illetve a betegpénztártól kapott fizetésért, *amely rendkívül csekély*, ezt a pályaeorvosoktól még kívánni sem lehet.

Sokkal rosszabb a helyzetük a kisebb állomásokon és a vonalokon lakó betegpénztári tagoknak. Egy-egy pályaeorvosnak oly hosszú vonala van, hogy mire egy-egy beteg látogatásához hozzá jut, a betegség olyan stádiumába kerül a tag, amely a betegségét előrehaladottá, sőt életveszélyessé teszi. Ha e tekintetben a Máv. alkalmazottainak érdeke nem mérvadó, de fontosnak kell lennie az ország közegészségügyének, amely nem engedheti meg, hogy betegek számos esetben csak rövid orvosi látogatásban és nem orvosi segélyben részesüljenek. Csak egy esetre kell utalnunk. A főorvos urnak és a betegsegélyző pénztár vezetőjének bizonyosan lesz tudomása arról az esetről, midőn egy pályaeorvos a szülni nem tudó nevéhez nem tudott pályaeorvost kapni, végső elkeseredésében a harang berendezésén kért pályaeorvost és kapott is. Harangjelzésre jött aztán pályaeorvos három is, hozzá még vagy száz munkás, megfelelő kísérettel. Ilyen asszisztenciával jött a pályaeorvos gyereke a világra.

De nézzük, milyenek a viszonyok a fővárosban, ott, ahol az egészségügyi berendezéseknek a legtökéletesebbeknek kellene lenniük, mert megvan hozzá a kellő mód és alkalom. Nem tudjuk, hogy a főorvos ur és a betegpénztár vezetője járt-e már a keleti, a nyugati pályaudvar, az északi, istvántelki főműhely és az u. n. nyolcház orvosi rendelő szobáiban? Ha nem jártak, kérjük őket, lépjenek meg váratlanul, orvosi rendelet alatt ezeket a szobákat. Az orvosi rendelés itt gyorsvonatu menetsebességgel folyik le. Ötven-hatvan jelentkező beteg, öt-tíz perc alatt kap itt orvosi segínyt. Ha az orvosi tudomány százszor olyan előre-

haladott volna, még akkor is csoda volna ez a gyorsaság. Mi oka hát ennek? A pályaeorvos, kis fizetés mellett, olyan nagyszámú beteget kezel, hogy megélhetése érdekében kénytelen gépiesen végezni kötelességét. Mert lelkiismeretből még a pályaeorvos sem élhet meg.

A jelenlegi viszonyok között a pályaeorvost a betegsegélyző pénztár fizeti, de a Máv. nevezi ki és rendelkezik fölöttük. A betegsegélyző pénztár orvosa, de a betegsegélyző pénztár mai igazgatóságának beosztásához és díjazásához semmi köze. A Máv. elnökgazdátója rendelkezik ezen diszkrecionális joggal, anélkül hogy a betegpénztár bármely főosztályának hozzászólási, kevésbé határozati joga volna. Ha a Máv.-nak szüksége van pályaeorvosra, fizethetné a saját üzletiszámlájának terhére, hisz ez esetben negyede is elég volna a mai pályaeorvosi létszámnak. Ezen specialiter pályaeorvosoknak illetményei oly kevésbé terhelnek meg a Máv. költségvetését, hogy az érdekeltek egészségügyének óriási fontosságát tekintve, számításba sem jöhet.

Most tehát, mikor új betegsegélyző pénztárt kapunk és pedig állítólag a legszélesebb önrendelkezési joggal, remélni merjük, hogy a pályaeorvosok intézménye is reform alá kerül. Oly túrhetetlen itt a helyzet, hogy lehetetlen, hogy az érdekelteket körök figyelmét magára ne vonta volna.

A reform pedig, ha lesz, csak egyféle lehet: *szabad orvosválasztás*. Irhatnak e kérdés mellett pro és kontra, azonban kérdezzenek meg egy beteget, hogy milyen orvos kell neki: amelyikben *bizik*, vagy olyan, amelyet csupán kénytelenségből veszigénybe? Kérdezzék csak meg a Máv. alkalmazottait, hogy hányszor és hány esetben vettek betegség esetén igénybe magánorvost? Ha csak teheti valaki, bizonyára megteszi, mert nem is meri követelni a pályaeorvostól a lelkiismereti kötelességet. Nem a pályaeorvosokat kárhozzátjuk ezekért, hanem a rendszert, amely gépies kötelességet kíván a pályaeorvostól.

A pályaeorvosoknak maguknak is első sorban kell, hogy programjuk legyen a szabad orvosválasztás ügye. Lelkiismeretes orvos csak nyerni fog vele és felszabadul a mai fizikai erőt meghaladó munkától. Ha a pályaeorvosok meggondolják a mai kötelességük sokoldalúságát és a rájuk háramló feladatok tömkelegét, lehetetlen, hogy be ne lássák ezt.

Várjuk tehát az új, modernebb egészségügyi reformokat. Várjuk az önkormányzati jogokkal bíró betegsegélyző pénztárt. És ha lesz önkormányzati jog, akkor lesz szabad orvosválasztás is.

A Máv. kézzel-lábbal fog ugyan ez ellen tiltakozni. A pályaeorvosi intézményt megszüntetni nem fogja akarni. Erre az elavult rendszerre szüksége van.

Tessék csak visszaemlékezni arra a „bizalmas” jellegű körlevelekre, amelyben október 10-én a pályaeorvosokat kocsidíj megfizetése ellenében spicliszolgálatokra utasította a Máv.

A Máv.-nak — ezért is szükséges a pályaeorvosi rendszer.

Azt mondják, főleg pedig azért, hogy vasuti balesetknél kéznél legyenek.

Hát, aki a balesetnél nincs jelen, az rendszerint a pályaeorvos. Ha vidéken történik a baleset, egy pályaeorvos nem lehet kéznél, mert valahol a hetedik határban levő puszta látogatja éppen egy beteget. A fővárosban? Oh, itt vannak csak épületes dolgok. E sorok írója 16 éve szolgál a keleti pályaudvaron, hanem az egyik kezének ujjain is összetudná számolni, hány ízben nyújtott a pályaudvaron első segínyt a pályaeorvos. Minek siessen a budapesti pályaeorvos, mikor itt vannak a — *mentők*?

Bátran sutba lehetne dobni tehát a mai pályaeorvosi intézményt. A beteg vasutasnak orvosra van szüksége, olyan orvosra, aki gyógyít, nem pedig olyanra, aki lelkiismerete ellen kell, hogy cselekedjen, ha a

Máv. potenták úgy diktálják s mindezt évi 200—300 koronáért.

Ezek az alacsony „tiszteletdíjak” is jellemzik, hogy mennyi az orvosok között is a „proletár”. Doktor urak, Máv. doktor urak, másutt már az orvosok is szervezkednek...

SZEMLE.

Egy légvár sorsa.*

Építeni készült a vasutasság az Ur 1905. évében egy hatalmas nagy várat, amely hivatva leendő közel 70.000 vasutas érdekeit megvédeni. Megvolt hozzá a tervrajz és az építész is — egy gróf személyében. Az épülethez az önzetlenség köveiből tervezték az alapot, az összetartás hatalmas, erős tégláiból a falakat és az erős akarat gerendáiból reá a tetőt. Az épület terve és az anyag így jól megvalósítván, rábizta így most már az építést az építészre, melléje adván kiváló(!) szaktekintélyű és ugyancsak önzetlen építésvezetőket, rájuk parancsolva egyben, hogy az épületen ne fogjon majd semmiféle és bárhonnán jövő paragrafus ágyugolyóbis sem.

Igy már most a vasutasság, mint aki jól végezte dolgát, szépen ölbé rakta a kezét, már előre is honoráriumképpen adta az építésvezetőknél a bizalmát.

Egy szép napon — azaz egy év múltán — az épület elkészültét jelentette az építész és vezető tagjai, de uram bocsáss! ekkor csunya meglepetés érte a vasutasságot; az egész épület, bár még kész sem volt, alapjában ingott, úgy hogy agyonnyomással fenyegette a bentlakókat, a fizetésrendezést, a pragmatikát és a legfontosabb szociális kérdéseket.

Homlokzatára nagy arany betűkkel, hogy a kételyek eloszlattassanak, felírták, hogy „Honny soít qui mal y pense”. Huncut, aki rosszat gondol!

Mit tett erre a vasutasság? Azt hiszik ugyebár, olvasóim, hogy már amint ez ma szokás, sőt nemcsak szokás, hanem kötelesség is, kiküldte a vizsgáló bizottságot. Oh nem. Pedig látta, hogy az alap nem az önzetlenség, hanem az önző érdekek csunya, ócska és porladó köveiből épült. Látta, hogy a falak nem az összetartás tégláiból vannak és hogy nincs meg a kellő szilárd ellenállásuk, mivel az építész azt a politika habarcsával csak ideig-óráig ígérő tartósággal vakoltatta be, tetejének az erős akarat helyett cifra kendőket rakott s így nem csoda tehát, hogy a lakók benne istennek ajánlván lelküket, várták a legelső szélrohant, mely őket az épülettel romba dönti.

És ime, a katasztrófa bekövetkezett, a légvár összedült. Épségben maradt az építésvezetőség, mely most jajveszékel, kiabál, hogy ime ha nincs szél, még volna épület és még ők össze fogják azt tákolni. Elhítetik a vasutassal, hogy a trójai háború is azért volt, mert volt nagy fa-ló, ahová csak el kellett dugni a harcosokat és hogy a földnek is azért kell forogni a saját tengelye körül, mert azt az az átkozott Galilei állította. A szent szövetségnek is (pardon, hogy elárulom az előbb leírt épületben a szentkoronás szövetséget) azért kellett így tönkremenni, mert még keveset költöttek gyűlésekre és tiszteletdíjakra, no meg hogy kevés még benne a politika és politikus.

Már előre is látjuk, hogy így fognak ők eddigi áldásdus(!) működésükről beszámolni, sőt nem is kívánnak tőled, vasutas, egyebet, minthogy előre készítsd a torkod az éljenzésre és megtapsolni ha jó, ha rossz, az elnök ur órákig tartó frázishalmazatait, egyuttal azonban hűséges támogatója légy a szövetség önzetlen vezetősége zsebkérdései és egyéb érdekeinek.

A mások önzetlensége miatt pedig ne fájjon dr. Fábán László jegyző (1000 kor.) és szerkesztő (1000 kor.) ur feje.

* Ezen sorokat egy legújabb kilépett szentkoronás volt vezetőember juttatta hozzánk.

A pécsi szertár.

Megirtuk annakidején, hogy a pécsi szertárfőnökség csak egy sundám-bundám a szénszállítást odaadta Vidákovics urnak. Egy darabig nagy vigan ő kocogott a vasutasok portáira a szénnel. Jaj volt annak, aki más által merete elvitetni azt a szenet, amelyet megvett, mint Vidákovics urral. Pedig az összes vasutasokat anyagilag igen érzékenyen érintette a dolog. Vidákovics ur drágán szállított. Olyan drágán, mint a patika. A munkásság nem nyugodott ám bele ebbe a dologba. Felterjesztést tett az igazgatóságához, ahol azonban sehogy sem akarták belátni, miért legyen Vidákovics urnak egyedüli joga szenet fuvarozni. Maga az igazgatóság sem akarta ezt az újfajta szénmonopóliumot elismerni. A dolog vége az lett, hogy rövideken, de annál irgalmatlanabban elcsapták Vidákovics urat. Azóta pedig Kiss Péter hat apró cselédjével hordja haza a tüzelőjét. Mert, ha már gyerek, legalább csináljon valamit.

Szentiványi. hol vagy?

Megigértük Szentiványi ur küldőinek, hogy legközelebb meglepetéssel fogunk szolgálni a csáktornyai kéjutazást illetőleg. Egy héttel ezelőtt ugyanis így irt a „*Vasutas Szövetség*“:

„A csáktornyai kerület 15-én tartotta meg e havi választmányi gyűlését Buchwald Ernő elnöklete alatt, melyen a többek között a munkásszervezet is megalakult a raktári munkások között. A központ Szentiványi Árpádot küldötte ki, aki munkástársainak felvilágosítással szolgált. Megválasztották Resetár János, Novák Ernő, Horváth János raktári munkásokat.“

Ide vonatkozólag a következő sorokat kaptuk:

Nyilatkozat.

Alulírott, mint a Vasuti Munkások Országos Szövetsége csáktornyai helyi csoportjának elnöke, kijelentem, hogy a Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetsége csáktornyai munkáscsoportjának elnöké váló megválasztásomról előzetes tudomásom nem volt s erről utólagosan, azaz csak december hó 28-án értesültem. Azon eljárását a Vasutas Szövetségnek, hogy engemet hozzájárulásom nélkül „megválasztott“, továbbá, hogy engemet ilyen kétes helyzetben tüntet fel munkástársaim előtt, a leghatározottabban elítélem. Végül kijelentem, hogy sem eddig nem voltam, de a jövőben sem lennék meggyőződéseim ellenére a Szent Korona Szövetségnek tagja.

Kelt Csáktornyan, 1907 december 29-én.

Előttünk mint tanuk:

Resetár János,
a Vasuti Munk. Orsz. Szöv.
csáktornyai csoportjának
elnöke.

Fekornya György.
Március István.

Most azután kérjük tisztelettel, ki marad Szentiványi urék elnöke? S kérjük, hogy Szentiványi urat küldői ezért az újabb stikliért nem ütik-e fültövön? Mert azt értjük, hogy a szentek semmitől sem riadnak vissza, hogy balekot fogjanak, de hogy őket egy Szentiványi is becsaphassa, az már egy kissé erős. Ugy látszik, az állomásfőnök urak hétrét görnyednek Szentiványi ur előtt; alázattal türik, hogy Szentiványi urék leereszkedőleg megveregessék a vállait s aztán kinevezik a munkásszakcsoportok vezetőségeit. Hogy az illető nem is tagja szövetségüknek, az mit sem tesz. A fő, hogy munkásszakcsoportjuk legyen.

A rikkancs.

A rikkancsoknak nagyon mindegy, hogy niféle lapot árulnak. A fődolog, hogy keresessenek rajta. Vannak azonban olyan rikkancsok is, akik nem a körutakon árusítgatják lapjaikat, hanem körlevelek formájában, nem pénzért, hanem csak hálából. Ilyen hálára érzi magát lekötve a „*Vasutas Szövetség*“ szerkesztője is. Tizezrével szórták a vasutasok közt szét azt a röpiratot, amelyben Fábrián ur a „*Független Magyarország*“

íránt érzett hála“ fejében előfizetésre szólítja fel a vasutasokat. Mi két dolgot akarunk itt leszegezni. Először miképpen lehet az a lap a vasutaság igaz szószólója, amely a Máv.-tól 25.000 korona pauszát kapott? Talán Fábrián ur, a nem egész „Független Magyarország“ lelkes védnöke meg tud erre felelni.

Másodszor: emlékszik-e Fábrián ur arra a nem rég mult időkre, amidőn a „Függ. M.“ a sárga földig lerántotta Lengyel Zoltánt? Emlékszik-e Fábrián ur a VII. ker. polgári körben tartott szentkoronás gyűlésre, amelyen Lengyel Zoltánt megvédték a „piszkos és undok hirlapi támadásokkal“ szemben?

Hogyan ne emlékeznék, mikor ő maga szidta legjobban a „Függ. M.“-ot. És ma azt állítja Fábrián ur, hogy ezen lap iránt van hálára telve. Hát Fábrián ur ne feleljen semmit. De engedje meg, hogy mi elgondolkodjunk, vajjon mi a mennykő idézhette elő ezt a gyors változást? Engedje meg, hogy elcsodálkozva összecsapjuk a kezünket: „Welche Wendung durch Gottes Fügung!“

A kecskeméti gyűlés.

Valaki a következő jegyzőkönyvet küldte be nekünk:

Jegyzőkönyv.

felvételre a Magyar Szent Korona Országainak Vasutas Szövetsége kecskeméti kerületének stb.

Bulény György, kerületi titkár egybehívása folytán az érdeklődés oly nagy volt, hogy a vasutasok szép számmal jelentek meg.

A kerületi titkár örömmel tudvözölte a megjelenteket és ismertette a nagyon is fontos napirendet. Beszámol a munkások és szolgák elégedetlenségéről, amit csak úgy lehet ellensúlyozni, ha megalakítják az altiszti csoportot.

A „nemzetközi vörös vasuti munkások igazgatásának eredményei“ a legnagyobb megerőltetéssel tudták csak ellensúlyozni, úgy, hogy ha negyvenen óhajtottak kilépni, nem vették azért tudomásul, mert ezen tömeges kiválasztásra csak preszionálva lettek, ha pedig egyenként jelentkeztek, akkor meg azért nem vették tudomásul: mert a jelentkezés egyenként történt. Igaz, hogy a központot is felkeresték a kilépő levelekkel, de az nagyon bölesen nem vette tudomásul. Iparkodtak a kellő humanitást gyakorolni, de ezt a munkások kételkedve fogadták. „Most t. gyűlés, itt volt egy jó alkalom, ahol atyai gondoskodást gyakorolhatunk.“

Ugyanis az állomáson egy marhaszállítmányból egy bika a nyitott ajtón keresztül elszabadult s egy arra száguldó tehervonat halálra gázolta.

Ezt az öngyilkos ökröt tagszerzés céljából ki-mértük. Kimondtuk, hogy 30 krajcárért minden vasutas kap egy kilogramm húst, még az is, aki a vasuti munkások szövetségében van szervezve!

Tudomásom van arról is, hogy a munkások el is mentek húsért, de nem kaptak. Egy váltóór, aki szövetségünk tagja, a pacalt óhajtotta megvenni és nem kapta meg. Sajnálja, hogy ez így esett, de igéri, hogy a jövőben nemcsak pacalt, de még a csülköt is meg fogják kapni a munkások. Húst azért nem adhatott a munkásoknak, mert ezek hushoz nem igen vannak szokva, pedig nem szeretné, ha valamely munkás tulterhelné a gyomrát, amiért ő a felelősséget nem merné vállalni. A gyűlés a jelentést tudomásul vette, a váltóórnek pedig gyanúsítás-ért bocsánatot kellett kérnie.

Mindezek után pedig az elnök feltette a kérdést, hogy kívánják-e az altiszti csoport felállítását? Kerekes Gáspár és L. Tóth Sándor urak lévén a gyűlés egyedüli résztvevői az altiszti karból, egyhangulag kimondták az igent!

Bulényi ur az altiszti csoport elnökének Kerekes Gáspár urat ajánlotta, kit a gyűlés közfelkiáltással meg is választott.

Nem akartuk, hogy e jegyzőkönyv elveszzen a vasutaság számára, ezért ime leközöltük.

Most már várják, hogy a munkások is beiratkozzanak, de sajnos, az eredmények nem kielégítőek. A munkások állítólag azért nem szervezkednek, mert Kerekes Gazsi barátunkat nem találják alkalmasnak az elnöki tisztségre.

Csodálatos, az elnök ur csak 10 óraker jön szolgálatba, de azért a raktárba is elszokott látogatni s konstatálja, hogy a munkások „lopják a napot“, a „szénmunkások a lapátnyélre támaszkodnak“, amit már tovább nézni sem lehet. Le kell vonni a napibért, törölni a szolgálatban töltött idejüket.

Ezt akkor szokta mondani az elnök ur, mikor őt rajta csipik, hogy későn megy a hivatalba és ennek elismeréséül 10 korona büntetésben részesül a főnök urtól. A boroeskát sem szokta megvetni Gazsi barátunk, a

legtöbbször bort vacsorál és kalap alatt tölti el az éjszakát. Ilyenkor kérjen valaki felvilágosítást az elnök urtól, hogy megjötte már a szabadjegy stb. Olyan gorombaságot kap, hogy bizony este Gazsi barátunkat, mint elnököt nem igen kívánják látni.

Tudnánk még a purzicsány dohányról, liter borokról is egyet-mást, de azt hisszük elég, ha a kecskeméti altiszti csoport elnökségét csak az egyik oldaláról világítjuk meg.

Munkások, miért nem lesztek szentek?

Hisz a kecskeméti kerületben is bajok vannak, úgy annyira, hogy a vezetők szükségesnek találták megalakítani „a szent szövetség keretében az altiszti csoportot“, ahol a szolgák és munkások is felvételt nyernek.

A nagy aggodalom indokolt, mert az előirt kerületi tagszám már nincs meg. Bekövetkezhet a kerület feloszlása, ennek pedig „nem szabad bekövetkeznie“, mert elvesz a nem egészen megvetendő mellékkereset.

Oroszország felé...

Ujabb időben oly gyalázatos szokást honosítottak meg a Máv.-nál, ami fellázítja még a legjámborabb emberekben is a vért.

Ugyanis mind gyakoribb eset az, hogy a műhelymunkásokat hol a műhely területén, hol pedig az utcán rendőri aszisztálás mellett megvizsgálják, zsebeiket kikutatják, hogy nem visznek-e haza pár fillér értékű anyagot.

Legutóbb az istvántelki főműhely munkásait részesítették ilyen meglepetésben; ujabban pedig az északi főműhelyből kapunk erről értesítést.

A különbség csak annyi a kettő között, hogy amott mindenkit kivétel nélkül megmotoztak, míg ellenben az északi főműhelyben kiválasztották Lovass János és Frajesik Jánost, mindkettő szövetségünknek régi buzgó tagja.

Nagyon rosszul állhat a Máv. szénája, ha ilyen tendenciózus, felháborító módon próbál szerencsét, hogy tán sikerülni fog megszabadulni egy-két öntudatos gondolkodás munkástól.

Nem tudjuk, kinek az intézkedése volt ez a felháborító cselekedett, azonban a felülés szégyene szolgáljon vigasztalásul azoknak, akiket méltatlanul meghurcoltak tán azért, hogy ezzel az illetők közmegegyezésnek legyenek kitéve. Nos, ezen céljukat nem fogják elérni, mert az északi főműhely munkásai lesznek oly igazságosak, hogy szeretettel övezik azokat, akiket a hatalom kiszemelt az üldözések céltáblájául.

Karácsonyi ajándékok.

A héten két lapban két hír jelent meg vasutasok számára. Az egyik egy fővárosi lapban és pedig, hogy Szerbák Elek, a miniszteriumba berendelt főfelügyelő, az 1904. évi sztrájk koronatanuja, 1200 koronát kapott kormányajándékul, a másik pedig a Máv. hivatalos lapjában jelent meg és pedig, hogy a szén ára 50 fillérrel drágább lett.

Régen rebesgetik az utóbbi dolgot, de nem akartuk elhinni, hogy a Máv. is versenyt halad a dús gazdag szénbárókkal. 50 fillérrel felemelni a legszükségesebb háztartási cikket a mai időkben, midőn minden életszükséglet 100%-kal megdrágult, ezt már a koplaláshoz és nélkülözéshez hozzászokott vasutas sem bírja.

Sokat olvastuk már, hogy a vasutasoknak, ha a bérvizonyokban nem is, de más kedvezmények folytán anyagi helyzete sokkal jobb, mint más egyéb vállalati vagy állami alkalmazottaknak. Ez a kedvezmény, amely olcsóbb szénből állott, amelynek révén a vasutas egy pár forintot megtakaríthatott egyéb céljaira, semmivé válik, ha így emelkedik az önköltséges szén. Nem tudjuk, hogy a Máv. szénserződése most telt-e le, nem tudjuk, hogy a Máv. fizet-e most többet a szénért, de azt tudjuk, hogy a jelenlegi bérvizonyok között a nyomoruság elérte már a csimborasszó tetejét.

Szomorú, hogy ilyen karácsonyi ajándékkal kedveskedett a Máv. alkalmazottainak Szerbák főfelügyelő és megkarácsonyiján-

dékozott társai csak kibírják valahogy, de mit csinál a 2 koronás napidijas pályamunkás? Ha eddig hideg ételt evett, ezután fázhat hideg szobában is. Csak a Máv. ne kérkedjen a kedvezményeivel.

Vas- és fémmunkás-otthon.

A vas- és fémmunkás-szövetség, amely egyike a legfejlettebb, a legmodernebb szervezeteknek, december hó 25-én avatta fel lélekemelő ünnepség keretében új otthonát.

A szövetség tulajdonát képező ház a Thököly-ut 56. szám alatt áll s hatalmas szép udvarral rendelkezik, amely mintegy buzdítólag hat a vezetésre, hogy a további kitartó munkálkodás fogja megvetni az alapját egy minden tekintetben kielégítő hatalmas új otthon alkotására, amely szimbóluma leendő annak a mérhetetlen erőnek: amely a munkás-szolidaritásban rejlik!

De buzdításul szolgálhat ez nekünk vasutasoknak is.

A mi lelkünkben is ott ég a vágy, hogy otthont teremtsünk a vasutasoknak, ahol alkalma legyen egymást megismerni és becsülni tanulni.

Ha bennünk is oly erősen fog kifejlődni a szolidaritás érzete, ha minket sem fog eltántorítani a további küzdelemtől a jelen pillanat sivársága, amint a hogy nem tántorította el a vas- és fémmunkás-szövetség tagjait és vezetését a múltban ért csapások, akkor bizonyos, hogy teljesülni fog ezrek óhaja és a vasutasok is abban a helyzetben lesznek, hogy saját otthonunkban munkálkodhatnak az összvasutaság javára.

Vasutassors.

Kassáról táviratozzák, hogy Konderla Pál mozdonyvezetőt a napokban a kassai pályaudvaron egy vonat elgázolta. Bal kezét meg a jobb lábát a kerekek levágták. Konderla haldoklik.

Baglyok az istvántelki fő-műhelyben.

A bagoly, természetrajzához híven, csak az éjszakai sötétségben éled fel s mihelyt a pirkadó hajnalhasadás jelzi a fényes nappal közeledtét, sietve menekül odújába, amely elzárja szemei elől a világosságot.

A szentkoronás baglyok is behúzódtak boszorkányváraikba és onnét hallatták utálatos huhogásaikat addig, amíg a vasuti munkások szolidaritásának fénye veszélyeztette a sötétséghez szokott szemeiket.

Azonban jött a hatalom teljes erőszakosságával s egy pillanatra elhomályosította a vasuti munkások szervezetének erejéből kisugárzó fényt. A baglyoknak e pillanatnyi sötétség bátorságot adott arra, hogy odújaikból előbujva, megkísérték a sötétséget állandósítani és megkezdették undok munkájukat ama szervezet ellen, amely bámulatos eredményeket tud felmutatni a szervezkedés rövid ideje óta.

A lelkiismeret cseppet sem bántja őket azért, hogy ők is részesei mindama kedvezményeknek, amelyek tagadhatatlanul a vasuti munkások kitartó küzdelmének a gyümölcsei.

Aknamunkájukat annál könnyebben végezhetik, mert az egyes feljebbvalók a legmesszebbmenő kedvezményeket (gyakori bér- és akkordemelés stb.) biztosítják ezeknek az éjjeli madaraknak. Sőt több esetben bebizonnyult az is, hogy egyes főnökök nyíltan, a kiadott rendeletek szándékos félremagyarázásával, segítő társaivá válnak nekik.

Igy tettek annak idején az istvántelki főműhelyben a szabad szervezetről szóló rendeletnél is. Amidőn a munkások bizalmiférfiai kérdést intéztek az osztályfőnökhöz, hogy a szövetségre is vonatkozik-e a rendelet, akkor kijelentette, hogy valószínűleg arra is. Amidőn pedig ez a határozatlan válasz nem elégítette ki őket, akkor kijelentette, hogy ő sincs tisztában

vele, de meg fogja kérdezni a műhelyfőnököt.

Másnap azután kijelentette, hogy a **szövetségre nem vonatkozik a kitérésre szóló rendelet.**

Azonban arra már nem volt hajlandó az osztályfőnök ur, a „munkások barátja“, hogy ezt ki is írja a hirdetménytáblára, mert szerinte eléggé érthető a rendelet szövege. Igaz, hogy előtte való nap még ő sem értette meg, de hisz a cél világos volt és könnyen érthető: tönkretenni minden eszközzel a munkásszövetséget.

Ha az istvántelki műhelyben bizalmiférfi állást kell betölteni „titkos szavazás“ útján, akkor a főnök urak az éjjeli baglyok segítségével vizsgálatot indítanak, hogy kipuhatolják, kik szavaztak a nekik nem imponáló jelöltre.

Ezek a feljebbvalók mind, mind buzgó tagjai a demokratikus jelszavakkal kérkedő szentkoronás szövetségnek.

Ezek és még számtalan egyéb események megerősítik az éjjeli baglyokat abban a hitükben, hogy a feljebbvalók szemében hálás munkára vállalkoztak s mint ilyenek, jogot formálhatnak különleges kedvezményekre.

A főlebbvalók bizalma és barátsága feljogosítja őket arra, hogy szembeszállva sok ezer társaikkal a barátságos küzdelmével, a hazugság, az ámitás szemtelen fegyvereivel élve, igyekeznek gátat vetni a vasuti munkások előrehaladása ellen.

Hogy kik ezek a sötétség szolgálai s hogy mennyiben méltók ők az urak pártfogó barátságára, arra szolgáljanak a következők:

Reich Izsó, az egyik lovag, olyan szeretetnek örvend a társai körében, hogy amidőn az osztályvezetője „hű szolgálatai“ jutalmazására csoportvezetővé akarta kinevezni, akkor a munkások egyöntetű és határozott tiltakozást fejeztek ki ezen méltatlan jutalmazásra.

Ő volt az a Reich Izsó, akit legjobb szentkoronás barátja teremtett képen, mert még azt is elárulta. Ő volt az, akit a bizalmiférfi-ülésről, amidőn kiderültek gazságai, kis hija, hogy ki nem rugdosták, sőt még a szentkoronások jóléti bizottságának üléséről is kitéssékelték, mert még ott sem bíztak benne.

A második a gonoszok közül Stieder Sándor, aki már óvatosabb volt, mint Izsó barátja, azonban egy bizalmiférfi-ülésen a munkások ő róla is lerántották a leplet, amidőn szorult helyzetében mindent Izsó barátjára kent és amidőn a kettő egymással szembe került, mind a ketten letagadták tetteiket, sőt Reich Izsó arcába is vágta Stiedernek, hogy hitvány rágalmazó az, aki olyasmit állít róla, amit Stieder állított a bizalmiférfi-ülésen. Stieder uram erre csak hallgatott és nem feszegette tovább a dolgot.

Stieder uram az, aki egy munkástársát egy vasdoronggal megütött, mert az ő hazugságainak nem akart hitelt adni és amidőn ezért felelősségre lett vonva, akkor gyáván bocsánatot kért.

A harmadik és méltó társa e diszes kompániának Osváth István barátunk. Őrá is elmondunk egyet-mást.

Nemrégiben eltávozott a vasutól és önállóította magát, azonban, úgy látszik, a denunciáláshól és rágalmazásból könnyebb megélni, mert ismét visszajött a műhelybe, ahol tárt karok fogadták. Hogy mire vállalkozott akkor, amidőn ismét visszavették, azt csak ő, meg a műhelyfőnökség tudja — a munkások csak sejtik ezt.

Osváth önzetlenségét és a munkások iránti jóakarátát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy felesapott pálinkavígécsnek és ezzel boldogítja most a műhelymunkásokat. S hogy melyik lesz boldogabb, az a balek-e, aki megveszi az 1 koronával felemelt pálinkáját, avagy ő, ezt a munkások józansága fogja eldönteni.

Ezek után pedig azt üzenjük a Stieder-Reich-Osváth-kompániának, ne oda menjenek rágalmaikkal, ahol őket nem ismerik, vagy hasonszörű legények veszik körül, hanem jöjjenek, ha van erkölcsi bátorságuk, azok

közé a munkástársaik közé, akiknek a nevében hazug üdvözlőket tolmácsolnak a vidéken általuk elbolondított néhány munkásnak.

Itt óhajtunk önökkel találkozni nyílt színen, az istvántelki műhelymunkások között.

Mi ott leszünk, de önök majd bevonulnak ismét a bagolyfészükbe és onnét fognak véstjósloán huhogni a haladás hiveire.

SZÖVETSÉGI ÜGYEK.

A Vasuti Munkások Országos Szövetségének hivatalos közleményei.

Központi iroda: VII., Garay-utca 16, I. em. 6. ajtó.

A szövetség központjának telefonszáma 76-01.

Közgyűlési meghívó.

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége 1908. évi február 2-án és 3-án Budapesten VII., Thököly-ut 56. sz. alatt, a vasmunkásszövetség termében tartja

II-ik évi rendes közgyűlését.

Napirend:

1. A központi vezetőség jelentése.
2. A felügyelő választmány jelentése és a felmentvény megadása.
3. Új vezetőség megválasztása.
4. Indítványok.

A helyicsoportok képviselője az alapszabályok értelmében a következő módon határozatlik meg: Minden egyes helyicsoport vagy befizetőhely 50 tagig egy küldöttet küld ki. Minden 50-en felüli töredék ugyan-csak egy küldött küldésére jogosít. Oly csoportok, amelyek több küldött kiküldésére vannak jogosítva, mandátumaikat egy küldöttre is átruházhatják, de háromnál több megbizatással egy küldött sem bírhat.

Minden helyicsoport annyi szavazattal bír, ahány küldött megválasztására jogosítva van. A kiküldöttek számát azon tagok száma határozza meg, akik után a közgyűlés egybehívása előtti hónapban a járulékok a központba beküldettek.

A helyicsoportok két héttel korábban kötelesek a központi vezetőséget a küldöttek számáról értesíteni, hogy azoknak a megbízólevél elküldethessék. A napirendre vonatkozó indítványok legalább 8 nappal előbb írásban beküldendők a központi vezetőséghez.

Pásztly Károly,
titkár.

Kiss Miklós,
elnök.

Tagjainkhoz!

A szövetség központi vezetősége által hozott határozat értelmében 1908 január 1-től kezdve új tagsági bélyegek kerülnek kiadásra. Az első osztályú bélyegek színe narancssárga, a második osztályú bélyegeké sötétzöld lesz. Az eddigi bélyegeket egyáltalán nem kell elfogadni 1908 január elsejétől kezdve, még az esetben sem, ha az 1908-ban teljesített fizetés az 1907. év valamelyik hónapjára szól.

Az összes helyicsoportok vezetőségeit, valamint a befizetőhelyek bizalmi férjait ez uton szólítjuk fel, hogy egész bélyegállományukat hiány nélkül azonnal juttassák hozzánk, mert ellenkező esetben nem szállíthatunk az új bélyegekből. **A központi vezetőség.**

Felhívás!

A Vasuti Munkások Országos Szövetsége minden kedd este 7 órakor a VI., Lehel-utca 21/b. szám alatti vendéglő külön helyiségében, minden pénteken este 6 órakor pedig a VII., Thököly-ut 30. szám alatti vendéglő helyiségében

sorozatos előadásokat

rendez. Az előadások célja, a vasuti munkással megismertetni mindazt, ami az álta-

lános műveltséghez okvetlen szükséges. Megjegyzendő azonban, hogy az előadások nem csupán az előadók felolvasására terjednek ki, hanem oda céloznak, hogy az előadott anyagot ki-ki meg is tanulja, úgy hogy ebből mintegy vizsgázni is tudjon. Az előadások anyaga a következő:

I. **A föld.** 1. Keletkezése. 2. Földrajz. 3. Állati és növényi élet.

II. **Az ember.** 1. Származása. 2. Fejlődése. 3. Történelem.

Az előadások hallgatása ingyenes.

Értesítés. A központi vezetőség 1907. évi november hó 29-én megtartott vezetőségi ülésének határozata értelmében a közgyűlési küldöttek költségeit az illető helyi csoport a 20%-ból tartozik fedezni.

A helyi csoportok közleményei.

A debreceni helyi csoport vezetősége felhívja a hátralékban levő tagtársak figyelmét, hogy tagsági hátralékaikat 1908 január 1-ig rendezzék, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk szigorúan az alapszabályokhoz ragaszkodni és a hátralékosokat a taglétszámból törölni.

Közgyűléseket tartanak a következő helyi csoportok:

Január hó 4-én, este 7 órakor, *Nagyvárad* (Halász-utca 29).
 " " 5-én, d. u. 3 órakor, *Pécs* („Hétválasztó“-ban).
 " " 5-én, d. u. 4 órakor, *Szombathely* (Petőfi Sándor-utca 4).
 " " 5-én, este 7 órakor, *Sumony*.
 " " 5-én, d. e. 10 órakor, *Székesfehérvár* (József-utca 14).
 " " 5-én, d. u. 3 órakor, *Kolozsvár* (Ferencz József-ut 63).
 " " 5-én, d. u. 2 órakor, *Kaposvár* (Medgyes-utca 40).
 " " 5-én, d. e. 9 órakor, *Máv. gépgyár* (Orczy-ut 47).
 " " 5-én, d. u. 3 órakor, *Piski*.
 " " 5-én, d. u. 2 órakor, *Temesvár* (3 nyul vendéglő).
 " " 6-án, este 7 órakor, *Szabadka*.
 " " 10-én, este 8 órakor, *Budapest—budai* (Hegyaljai-ut 22).
 " " 11-én, este 6 órakor, *Istvántelek* (Pázmány-utca 66).
 " " 12-én, d. u. 3 órakor, *Nagykanizsa* (Gözfürdő).
 " " 12-én, délután 2 órakor, *Orosháza*.
 " " 12-én, este 6 órakor, *Bruck*.
 " " 12-én, *Hatvan*.
 " " 12-én, d. u. 3 órakor, *Rákospalota* (Pesti-ut 2).
 " " 12-én, d. u. 3 órakor, *Debrecen* (Nap-utca 16).
 " " 12-én, d. u. 4 órakor, *Sátoraljaújhely* (Kereszt-tér).
 " " 12-én, d. u. 2 órakor, *Szolnok* (Deutsch-féle vendéglő).
 " " 12-én, d. u. 2 órakor, *Nagybecskerek* (Aradacsi-ut 1).
 " " 12-én, d. u. 3 órakor, *Brassó* (Sörház).
 " " 18-án, este 7 órakor, *Budapest—Északi* (Kőbányai-ut 39).
 " " 18-án, szombat, este 7 órakor, *Érsekújvár* (Vásár-tér).
 " " 19-én, d. u. 3 órakor, *Szeged* (Hét választó).
 " " 19-én, vasárnap, d. u. 2 órakor, *Versce* (Rákóczi Ferenc-u. 43).
 " " 19-én, d. u. 2 órakor, *Dés* (Nagyfavendéglő).

Az összes közgyűlésekre a központ küldötteket fog küldeni.

A szolnoki helyi csoport január hó 5-én, d. u. 2 órakor, taggyűlést tart.

A székesfehérvári helyi csoport felkéri mindazon tagtársakat, akiknél a könyvtárból kivitt könyvek vannak, hogy azokat, a könyvtár rendezése miatt, január 4-éig a helyi csoportba visszahozni sziveskedjenek.

Az istvántelki helyi csoport vezetősége értesíti a t. tagtársakat, hogy évi közgyűlését január hó 11-én tartja meg.

A lellei helyi csoport január 5-én taggyűlést tart.

A ceglédi helyi csoport január hó 4-én, este 7 órakor, Szelei-ut 21. sz. alatt, taggyűlést tart, amelyen a központ is képviselve lesz.

Az istvántelki helyi csoport vezetősége arra kéri t. tagtársainkat, hogy a tagsági járulékot minden rész- és végfizetést követő három munkanap estéjén a helyi csoport helyiségében (Krausz-vendéglő) lehet befizetni. Ha valamely tagtársunk személyesen meg nem jelenhet, az esetben bizza meg azt a munkástársát, aki erre vállalkozik. A csoport vezetősége egyuttal figyelmezteti tagtársainkat arra, hogy tartózkodjanak a műhelyben tagdíjakat fizetni.

A brassói helyi csoport 1908 január 12-én, vasárnap délután 3 órakor, rendes évi közgyűlését tartja. Kérjük a tagokat, hogy a közgyűlésen minél számosabban sziveskedjenek megjelenni, az eddig esedékes tagsági járulékokat befizetni és a bizalmiférfiak a beszédett pénzt leadni sziveskedjenek.

A Keleti helyi csoport január hó 17-én, este 1/2 6 órakor tartja közgyűlését Thököly-ut 30. szám alatti helyiségében. Kéretnek a tagok minél számosabban megjelenni.

Továbbá felkéretnek a tagok, hogy akiknél könyvtári könyv van, azt 11-ig okvetlen hozzák be, könyvtári ellenőrzés végett.

A bizalmiférfiak felszólítatnak, hogy január 4-ig okvetlen számoljanak le.

A nyugati helyi csoport 1908 január 16-án, este 7 órakor, saját helyiségében (Lehel-utca 21/b, Pell-féle vendéglő) rendes évi közgyűlését tartja. Kéretnek a t. tagtársak minél számosabban megjelenni.

Szervezik a mozdonyfűtőket.

Amilyen nagy ügybuzgalommal iparkodtak az összes kategóriák szervezeteiket kiépíteni, épp oly fáradságos munkával szorgalmazták a mozdonyfűtők is, hogy szövetségük alapszabályait jóváhagyják.

Az a ház, amely egykor az összes kategóriákat külön-külön szervezésre, csoportosulásra ingerelte, a mozdonyfűtőket sem hagyta érintetlenül.

A mozdonyfűtők egy tekintélyes része, amely gondolkodott s saját helyzetét felismerte, a vasuti munkások országos szövetségében tömörült.

Az utóbbi időben azonban még az országos értekezleten megválasztott fűtők bizottsága is meggyőződött arról, hogy az igazgatóság meg a kormány a fűtőket semmibe sem veszik. Tudatták is a bizottsággal, hogy már több szövetséget nem engedélyeznek, lépjenek be a már meglévő szövetségek egyikebe.

A bizottság, amely körülbelül két évig harcolt az alapszabályokért, kimondotta, hogy az összes mozdonyfűtőket a vasuti munkások országos szövetségébe való belépésre hívja fel.

Az igazgatóság, valamint a kormány keserűen tapasztalták, hogy a fűtők a szentkerona-szövetség helyett a munkásokhoz csatlakoztak.

Az igazgatóság nagyon jól tudja, hogy a munkásoknál a fűtők nemcsak tagsági járulékot fognak fizetni, hanem a le nem kenyezett Magyar Vasutas-ban fogják az intézetet is ostromolni, míg sérelmeik orvosolva nem lesznek.

Az igazgatóság saját érdekében jónak látta ezeketán, ha már a fűtőket nem sikerült az intézet érdekében működő szent szövetségbe terelni, hogy ehhez hasonló ösvérszövetséget alapítson maga az igazgatóság.

Az igazgatóság már működik is. Megbizottja Kertész (Klein) Armin ur saját becses személyében.

Kertész Armin ur már elő is szedte a

fűtőket, azaz a megbizottakat, hogy miért is csatlakoztak a munkásokhoz és miért hívták fel az összes fűtőket a csatlakozásra. Sikerült őket a korábbi becsületes határozat megváltoztatására birni mindenféle ígéretekkel.

Kijelentette Kertész ur a fűtőknek, hogy beszélt Tolnai üzletvezetővel, aki megígérte, hogy 14 nap mulva orvosolva lesz a sérelmük és az alapszabályokat szintén 14 nap mulva szentesítve kézhez kapják.

Azzal is agítál Kertész ur a fűtők közt, hogy nem jól teszik, ha „cuolisták“ lesznek, mert neki Pap kir. tanácsos ur is azt mondotta, hogy a fűtőket a szocialisták csak eszköznek fogják felhasználni. Sok esetben a lakására hívja Kertész ur a fűtőket, szivarokkal tartja őket és van rá eset, amikor az igazgatóság számlájára kocsiba ülve, vendéglőkben keresi fel a megszervezendő fűtőket.

Kertész ur a fűtőkön kívül a mozdonyvezetőket is holdogítja s ezen kívül, ami a fő, a vontatási zsebnaptárt is ő szerkeszti és ehhez is kell vasutas fogyasztó.

Szivarokat, kocsipénzeket, de meg a szabadidejét is nagyban feláldozza Kertész ur és azért ő az önzetlenség mintaképe.

De mindezekért nem Kertész urat kell felelősségre vonni, ki — úgy tudjuk — igen jó „vasutasbarát“, de az igazgatóság neki is parancsol éppugy, mint a fűtőknek.

Az igazgatóság lekenyerezte Kertész ur közvetítésével a fűtők bizottságát, hogy hívják fel csatlakozásra a fűtőket a Kertész-féle szövetségbe, hogy lépjenek ki a munkásszövetségből, mert szentesíteni fogják a fűtők alapszabályait.

Mindezeket a fűtőházakban kifüggesztik és természetesen a fűtők által megválasztott bizottság, részben az ígéretektől, részben a presszió által befolyásolva, alá is írja.

Az a fűtőbizottsági tag, aki Kertész urnak nem engedelmessékedik, azt *szolgálati érdekből megpuhítják*. Ha pedig szüksége van Kertész urnak valamely agilis fűtőre, azt még a mozdonyról is szolgálat címén lerendeli és elmegy vele a lakására.

Most, ha megnézzük, hogy miért foglalkozik az igazgatóság a fűtők szervezésével olyan buzgón a jelenben és miért nem törődtek a fűtőkkel a multban, csak azt bizonyítja, hogy a sérelmek orvoslása elől úgy akar az igazgatóság menekülni, hogy szervezi a mozdonyfűtőket.

Szervezik a fűtőket, alakítanak és oktrojának olyan alapszabályt, amely megvédi az igazgatóság, illetve az intézet érdekeit a fűtők rovására.

Kertész uron kívül a keleti fűtőház főnöke, Rauer Ödön, is nagyban buzgólkodik, felolvas szigoru üzletvezetőségi rendeletet, hogy ki kell lépni a munkásszövetségből, amiről tán az igazgatóságnak nincs is tudomása.

Az öntudatos fűtők pedig ne üljenek fel a kényszernek és csábításnak, mert most helyes uton vannak szervezve. Hogy most a fűtőkkel foglalkozik az igazgatóság, csak annak tulajdonítsák, hogy a vasuti munkások szövetségébe képes csak a fűtők érdekeit megvédeni.

Az a fűtőbizottság, amely az országos értekezleten választott meg, most önkénytelenül is szolgálatot tesz az igazgatóságnak. *Szolgálatot teljesítenek, sőt még a nevüket is oda kell adniok, mert direkt kényszerítették erre őket.*

Ha tehát ezeknek a fűtőknek a név-aláírásával bármilyen felhívást olvasnak, annak hitelt sehol ne adjanak, mert csakis a csábító ígéretektől eltántorodva, adták el nevüket és ezernyi társaik függetlenségét.

A mozdonyfűtők helye ott van a többi kérges kezű muukások között! Soha jóvá nem tehető bünt követnek el azok, akik akár szép ígéretektől, akár fenyegetés által eltántorodva, árulóivá válnak a munkásság igaz ügyének.

Szemtelenkedés.

A legszebb grófi szakáll árnyékában tenyésző „*Vasutas Szövetség*“ legutóbbi számában valaki mocskos tollára veszi az istvántelki házépítő mozgalom vezetőit. Páratlan szemtelenséggel úgy tünteti fel őket, mint akik kétszer fizették magukat a munkások rovására és akik a honoráriumért hajlongva különféle nagyurak előtt, ennek fejében eladták munkástársaik érdekét.

Ovatosan írta meg a névtelen hős kis piszokját, nem igen lehet hozzá férfközni. Hogy azonban a vasutas munkásság megtudja, hogy milyen alávaló fegyverekkel küzdenek ellenünk a gutgesinnt szemétdombon, elmondjuk itt röviden a házépítési mozgalom történetét.

A nyugati főműhely kihelyezésével az istvántelki főműhely munkásai türethetetlen lakásvizonyok közé kerültek. Ettől szorongattatva már évek óta dolgoznak rajta, hogy a műhely közelében munkásháztelepet létesítsenek. Akinek van fogalma róla, hogy csak egy viskó felépítése is mennyi előmunkálattal, fáradozással, szaladgálással, értekezéssel jár, elképzelheti, hogy micsoda munka az, amelyet egy ötszáz házat magában foglaló telep, egy egész kis város felépítése igényel. Tenger fáradság és sok sikertelen kísérlet után a kiküldött bizottságnak végre két év előtt tavasszal sikerült több száz tulajdonossal elővételi megállapodást kötni arra a százezer négyszögöl területnél nagyobb földdarabra, amely az istvántelki főműhely közelében „szőlődüllő“ néven terül el. A tulajdonosok kötelezték magukat, hogy 1906 november 1-ig a vétel jogát fentartják a bizottságnak.

A kikötött vételár nagyon előnyös és a terület rendkívül alkalmas volt. Ez szép eredménytől és a kecsegtető kilátásoktól fellelkesülve, a bizottság és az ügyész mindent elkövettek, hogy az elővételi jog lejártáig vállalkozót találjanak, aki a bizottság jogán a földeket összevásárolja és előre megállapított tervek szerint a háztelepet felépítve, a házakat szerződésileg meghatározott feltételek mellett a munkásoknak átadja.

Akinek egy csirke értelmével feléro esze van, az könnyen beláthatja, hogy egy ilyen üzlet nyélbeütése micsoda kimondhatatlan nehézségbe ütközik. Jellemzésül csak annyit mondunk, hogy Budapesten tiz esztendő alatt két tucat házépítő szövetkezet alakult nagy tökével anélkül, hogy kettőn-hármon kívül, eredményt tudott volna elérni.

Az istvántelki házépítő munkások megbizottai — felhasználva éjjeleiket és elmulasztva munkanapjaikat — a legnagyobb buzgalommal törekedtek a célt megvalósítani. Blau Gyula építvállalkozó ur, a Grünwald testvérek cég, erényi Ulmann Gyula műépítész ur, Körösi upesti építvállalkozó ur, akikkel külön-külön heteken keresztül folyt a tárgyalás, amely egész a háztervek elkészítéséig jutott, mindezek az alapos és komoly üzletemberek tanuságot tehetnek róla, hogy e tárgyalások nagyon is komolyak voltak. Sajnos azonban, célra nem vezettek, mert nagyobbrészt olyan megterhelést helyeztek kilátásba, amelyet a bizottság el nem fogadhatott a munkások rovására.

Október havában végre olyan megállapodásra jutott a bizottság Körösi építész ural, hogy a telek összevásárlására szükséges összeg felét a munkások fogják adni, felét pedig az építész a sajátjából adja, a házakra nézve pedig egyelőre csak bizonyos általános szerződési pontozatokat állapítanak meg kölcsönösen, míg a részleteket azután fogják megállapítani. A munkások oly módon vélték pénzre szert tenni, hogy félévi fizetésük kiutalványozását fogják kérni az igazgatóságtól, illetőleg a miniszteriumtól és ezt az előleget három év alatt visszafizetik. A miniszterium ezt a kérést hajlandó is volt teljesíteni, azonban az utolsó napon az építész visszalépett. Így október utolsó napján, huszonnégy órával az opció lejártá előtt úgy állt a dolog, hogy minden elvész a pénz hiánya miatt.

Ezt az opciót azonban kész örütség lett volna veszni hagyni. Tavasztól őszig különösen a háztelep építésének hírére azon a vidéken a föld értéke úgy felszökött, hogy a leopcionált terület közvetlen szomszédságában kétszer annyit adtak egy négyszögölért, mint amennyiért a munkások részére lekötötték. Sőt a lekötött terület tulajdonosainak is kinalgatták már telekspekulánsok a sokkal nagyobb összegeket, azok imádkoztak érte, hogy vajha a munkások ne jelentkezzenek.

A helyzetről a képviselőház közlekedésügyi bizottságának egyik előadója világosította fel a kormányt és a kormány rögtön intézkedett is. Ügyszólván percek alatt utalványozott ki több mint 800.000 koronát a telek összevásárlására. A vásár a munkások jogán történt, de természetesen nem történhetett a munkások nevében, mert a munkások összessége jogi személyt nem képez, a szövetkezet pedig akkor még nem volt megalakulva. Azonban a Máv., amelynek nevében a vásár történt, kötelezte magát, hogy azon az áron, amelyen vette, a megalakulandó házépítő szövetkezetnek mindenkor átadja.

Igy biztosítva lévén a telek, újra megindult az építés iránti munkálkodás. Nagy szerencsétlenségre azonban éppen abban az időben kezdődött az az örült pénzválás, amelynek folytán még felépített bérházakra első helyre se lehetett pénzt kapni, nemhogy ilyen vállalkozáshoz, amely 30—40 évre több millió koronát kötne le. Óriási küzdelmek után fel kellett adni a reményt, hogy a pénzvizonyok jobbrafordultáig vállalkozó akadjon.

Hogy azonban a munkásság mégis közelebb jusson a céljához, a megalakult szövetkezet igazgatósága arra kérte a kormányt: adja át a telket a szövetkezet tagjainak bizonyos számú évek alatt való kamatmentes lefizetésre. *Ez a kérvény még nincsen elintézve.* Ellenben ugyancsak a szövetkezet igazgatóságának kérelmére a miniszterium a terv megszületésétől a megvalósulásig kifejtett több esztendei munka fejében kiutalta a mérnöknek, az ügyésznek és az eljárt bizottság tagjainak azt a díjazást, amelynek jogosságát az összmunkásság már egy évvel előbb egy gyűlésen megállapította. Megjegyzendő, hogy az egyes bizottsági tagok honoráriuma igazán nem fedez egyebet, mint az éveken keresztül elmulasztott munkabérek megtérítését. A kiutalt összeg kétharmadrésze a mérnök tiszteletdíja volt.

A névtelen rágalmozó ehez hozzáhazudja, hogy a tagoktól is beszédtek 5—5 koronát és ezt is zsebrevágták. Ez amilyen ostoba, épp olyan szemtelen hazugság, mert ez az 5 korona a szövetkezetbe való belépésnél alapszabályszerint szedett beiratási díj, amely a szövetkezet vagyonát képezi.

Láttnivaló tehát, hogy a házépítés ügyét a bizottság nemcsak hogy el nem árulta, hanem vas kitartással vitte a megvalósulás felé, amelyet hogy el nem ért még, az nem az ő hibája, hanem a pénzügyi viszonyok következménye.

Micsoda utálatos lelkiismeretlenség kell ahoz, hogy valaki tájékozatlanul és gonosz indulattal úgy tüntesse fel ezeket az embereket, mint akik száz, kétszáz koronáért eladták a munkásság érdekét, amelyért nem egy közülük oly hévvel harcolt, hogy kenyerét vesztette miatta. Micsoda sivár lelketlenség, lélekbéli elaljasodás kell ahoz, hogy valaki a maga kis szalonnácskáját a más házában a felgyújtása árán akarja megpirítani. Te senki, te semmi, aki azt a pár sornyi alávaló hazugságot firkáltad, mikor csináltál te valamit a munkásság érdekében? Mikor álltál te ki a munkásság ügyéért, nemtörődve gyermekeiddel, kenyereddél? Amikor meggyőződsz itt most róla, hogy galádul rágalmoztál becsületes és dolgozó embereket, nem ég ki a szemed a szégyentől, hogy sáros csizmádat tisztességes emberek becsületébe törölted?!

Igenis fel fog épülni az istvántelki munkásság háztelepe és ez igenis azoknak az

embereknek az érdeme lesz, akik ezt a tervet ezer leküzdhetetlen akadályon keresztül megvalósították. És érdeme azoknak a derék munkásoknak, akik a terv nagyszerűségét felismerve, nem hallgattak a rágalmozó firkoncokra, kik tehetetlenségükben minden sikert elirigyelnek mindenkitől, hanem erkölcsi erejükkal támogatták az ügy érdekében fáradozókat.

Az a szájas legény pedig, aki ezeket a rágalmozókat megközelíthetőbb alakban, szóval is nyelveli az istvántelki munkásság körében, legyen rá elkészülve, hogy tapasztalja a száját.

LEVELEZÉS.

Boszna-Bród. (A fűtőházból.) Az itteni fűtőházban valóságos pasaként uralkodik Werner mozdonyfelvigyázó. Erőnek erejével „híres“ ember akar lenni, ha másképpen nem, hát legalább hajcsárkodása révén. Hajcsárkodása miatt különösen a géptisztítók szenvednek sokat.

Ha 6—7—9 gépet tisztít egy-egy nap s hozzá lótfut a szertárba anyagot kiadni, az Werner urnak mind kevés. Egy idő óta meg csak 4 tisztító van a fűtőházban, ezek is részben fűtői szolgálatot tesznek. Most tessék elképzelni ezt a hajszát, kapkodást kergetést. Az ember azt sem tudja, ki fárad el jobban, a munkás a hajszától, vagy Werner ur a kergetésben. Werner ur jel-szava: *Mindennek kész kell lenni.* Igen ám, csak hogy a gép nem „halb Seidel“, de még liter sem.

Az ipari munkásokat sem kiméli. Ezek már csak azt lesik, hogy melyik napon jön be kutyakorbácsos a fűtőházba. A nyelvét sem tudja fékezni Werner ur. A pragmatikát kutyába sem veszi, hanem annál több gondja van az ellenőrzési bárcákra. Erővel fegyházat akar a fűtőházból alkotni. A többi „alkotásait“ legközelebb szedjük bokrétaiba.

Igy irnak boszniai kartársaink, mi pedig megjegyezni bátorokodunk:

Besser machen kann jeder Bauer,

Aber selber machen wird sauer.

Sátoraljaujhely. (Automatikus béremelés.) Hogy mi az érdem? Hogy mivel lehet béremelést kiérdemelni? Aki tudni szeretné, azt a sátoraljaujhelyi műhelyfőnökség fel tudja világosítani.

Ha például egy 10—15 éves munkás kér béremelést, annak azt mondják, hogy még nem érett meg az esze, míg a másíknál ugyancsak arra hivatkoznak, hogy maga most azért kap javítást, mert úgy látom, már megérett az esze. Gondolkozatok csak ezen s keressétek az összefüggést, de a különbséget is a két ember között. Mig az elsőnek két, esetleg három évvel ezelőtt még érett esze volt, addig a másodiknak ezelőtt még csak egy fél évvel sem volt érett az esze. És ez most olyan rövid időközben annyira megváltozott. Ha 30—35 év között levő munkás kér béremelést, az még nagyon fiatal, ha 39—40 éves, akkor már öreg, nem bír dolgozni; ha van háza, akkor nincs szüksége béremelésre, mert akkor már megeheti szükség esetén a ház fedelét, utána a vakolatot, hogy a tetőt jobban megemészsze a gyomra. De ha némely munkás olyan helyzetbe kerül, hogy bírólilag letiltják a fizetését, mivel valamelyik boltos hitelezett, talán éppen akkor, midőn beteg volt vagy nem volt keresete, akkor az az ember vétkezett, mert könnyelmű adósságot csinált, neki sem jár béremelés.

Igaz ugyan, hogy a műhelyfőnök ur mindenkor arra hivatkozik a béremeléseknél, hogy ha az osztályfőnök urak betérjesztek valamit, ő nem fogja ellenezni.

Visszont az osztályfőnök urak azzal rázzák le a nyakukról a kellemetlenkedőket, hogy menjenek a főnök urhoz, ha ő megadja a javítást, úgy nekik semmi kifogásuk sem lehet ellene. Így járnak aztán egyesek Ponciustól Pilátusig, mig csakugyan odajutnak, ahol a part szakad, eljárvák a csizmájuk talpát és még sem jött meg a várva-várt 10 fillér javítás.

De annyit azonban már mégis elértünk, hogy a kért 9 órai munkaidő helyett már 8 órát adtak. Ez ugyan a szociáldemokrata párt programpontja, de nem abban az értelemben, ahogyan megadták.

Szent beszéd.

Méltóztatnak emlékezni a „Vasutas Szövetség” ama számaira, amelyben egyesülésre hívja fel a vasutasszövetségeket?

Méltóztatnak a karácsonyi számuk vezércikkét olvasni, amelyben békét emlegetnek?

Hát előre bocsátjuk, hogy Reich és Ellenbogen szentkoronás főhadvezetők mindezt nem olvasták.

Ezek az urak mult hó 29-én leruccantak Deésre — s mosdatlan szájjal leköpködték az egész szervezett munkásságot.

Mielőtt beszédüket leközlönök, megemlítjük, hogy erre a célra az igazgatóság és a műhelyfőnökség ad az ilyen frátereknek szabadságot, szabadjegyet.

Az egyik ünnepi szónok Reich Izsó (Istvántelek) volt. Reggel 10-től délután 1-ig beszélt. A falakon még most is meg látni a nyomát. Beszéde után pedig a szobából kisöpörték a szemetet. Megpróbáljuk egyik-másik részét a „beszéd”-nek tudósítónk nyomán leközlölni.

A szocialista vezérek a munkások bőrében élőködnek, mint a herék, köztük a fővezér Bokányi.

Gyűléseiken senki mást beszélni nem hagynak. Ha valaki szólásra jelentkezik és megmondja az igazat, lehurrogják. A lapjuk, a Népszava, örökké piszkolódással van tele, csak néha kerül bele egy értékesebb cikk, de azt sem Bokányi, hanem okosabb emberek írják.

Csodálkozók, hogy nem restelik kiadni azt a szennylapot. Lapról lévén szó, neki-támadt a vasuti munkások lapjának, a Magyar Vasutas-nak is. Ez is oly rongy, mint a Népszava, mert ugyanis csak a kivonata ennek. Mert a munkásság vezetősége még írni sem tud, akik egytől-egyig Kiss Miklósnak a szavazógépei. Ahogy ő akarja, úgy szavaz mind. A végén azután összeírják: ennyi lakbér, ennyi az egyéb költség és 11.000 korona az agitáció. *Mi az az agitáció, azt én nem értem!*

A vezetőség összejön egy asztalhoz és el van intézve minden. Én is köztük voltam mint választmányi tag, de beszélni nem engedtek. *Méregbe jöttem, káromkodtam, szidtam őket* s csak azután engedték meg, hogy beszéljek.

(Azt azonban nem merete már elmondani Reich ur, hogy olyanokat mondott, hogy nyomban kidobták a teremből. — *A szerk.*)

Ilyenek az önök vezetői. Felheccelik csak magukat és mindent elrontanak. A multkor is megállapodtunk, hogy kérni fogjuk a 9 $\frac{1}{2}$ órai munkaidőt. Felhívtuk az önök vezetőségét, hogy nyújtson segítséget. El is jöttek egy értekezletre, de nekik 9 óra kell, hogy csak azért is ellenkezessenek, hogy aztán egyiket se adják meg.

Igy jártunk az egyesüléssel is, de ők azt mondják, hogy ők az osztályharctól nem térnek el. *De minék itt az osztályharc, amikor olyan áldott jó kormányunk van, amely minden kérésünket teljesíti. Egy államban sem tesznek annyit a munkásokért, mint ez a kormány.*

Ha Pelczéder és Jócsák urék meglepetésképpen esküt kaptak, miért nem kérték halasztást? Vagy miért nem tagadták meg ők is az eskületételt? Miért sürgönyöztek mindenfelé, hogy ne tegyék le az esküt és akiket emiatt elbocsátottak, egy falat kenyeret sem kaptak, sem az egyik, sem a másik heccelőtől.

Lám, méltóságos Batthyány gróf ur, mindegyik elbocsátott villamost elhelyezte és segíti őket most is.

Az a Kadosa nem tudom miféle vigéc.

Elmondom arról is, milyen munkás-szerető. Ugy történt a dolog, hogy a tavasszal az istvántelki műhely mellett Kossuth megvett vagy 1 millió koronáért egy földterületet munkásházak részére és egy évet adott időhaladékat az építkezés megkezdésére.

Akkor az igazgatóság építeni akart rá, de Kadosa és Fellner, hogy hogy-nem, de beledugták az orrukat és aztán a vásárt is ők kötötték meg az igazgatósággal és így 20.000 korona hasznuk volt, amit aztán a munkásoknak kellett, hogy megfizessék, ők pedig a pénzen megosztzkodtak.

Kadosa kapott 5000, Fellner is 5000, meg Cservenka is 400 koronát.

Ez az ő munkásszeretettük, így huzzák le a munkásokról a bőrt.

És aztán 193 munkással még öt-öt koronát is fizettettek.

Ő megírta ezt a lapjukban, de ugye még máig sem pörölték be.

Ilyen tenorban beszélt Reich ur órák-hosszat.

Leközlöttük ezt a sok hülyeséget. Nincs okunk elrejtteni a lehető legnagyobb nyilvánosság előtt.

Megjegyezzük, hogy a beszéd minden sora hazugság. Ha Reich ur száját kinyitja már is hazudik, ha becsukta hazudott.

Szemtelen, impertinens hazugság az is, hogy a munkaidő rövidítése ügyében a szentek a vasuti munkások országos szövetségét értekezletre hívták.

Reich ur valószínűleg értekezletnek nevezi azt a kávéházi beszélgetést, amelyet 2—3 vidéki csoportunk tagjaival folytatott, amely beszélgetés folyamán arról is értesült, hogy a V. M. O. Sz. október 18-án tartott vezetőségi ülésén állást foglalt a 9 órai munkaidő érdekében.

Nagyon természetes tehát, hogy 2 hét múlva Reich urék már a 9 és $\frac{1}{2}$ órát követelték. Hiszen azért foglalkoztatja a Reich-féle alakokat a vasut, hogy kerékkötői legyenek mindennemű mozgalomnak.

A temesvári rendszabályozott munkások a Reich-féle éhes fráterektől, meg a szentkoronás vasutasoktól éhen halhattak volna, éppen úgy, amiként a Batthyány által oly jól „elhelyezett” villamosok egyike-másika még ma is kenyér nélkül van.

És hogy ezt a szent beszédét Reich urnak leközlöttük, beigazoltuk, hogy nincs okunk titkolódnunk. Még az istvántelki telekvásárlással is külön cikkben foglalkozunk.

Láthatja tehát Batthyány gróf ur házi-zsidaja, hogy érdemeit kellően tudjuk méltányolni.

Ami pedig a sajtópert illeti, hát tessék elhinni, hogy nem teszünk mi is úgy, miként Szentiványi, hogy 3 év óta hirdeti a Vasutas-Szövetségben az elennünk indítandó sajtópert. Ez is jellemvonása annak a közkereseti társaságnak, amelynek egyik belső cégtagja Reich Izsó ur.

Egyébként vettük a következő nyilatkozatot is:

Felhívás.

Reich Izsák és társaihoz!

Ön és hasonzorú társai oly helyeken, a hol önöket nem ismerik s ahol a szervezett vasuti munkásság képviselve nincs, bátrakká lesznek és rágalmazzák a szervezett munkásságot.

Ezennel módot nyújtunk és felszólítjuk Önöket, hívjanak egybe bárhol egy nyilvános

vasutasgyűlést, nem bánjuk, ha az Istvántelken teszik is, ahol bennünket és a zsidókeresztény-szocialistát is a lehetőleg jobban ismerik, hogy ezen a gyűlésen mi is védekezhessünk.

Ha ezt megtenni hajlandók nem volnának, úgy itt a nyilvánosság előtt kijelentjük, hogy Önök közönséges hitvány és gyáva rágalmozók!

Ezt különben Reich Izsónak már ezerszer a szemébe is meg mondtuk.

Cservenka Miklós.

Fellner Béla.

VEGYES.

Figyelmeztetés.

Mindazok, akik még az 1907. évi nap-tárakkal el nem számoltak, haladéktalanul tegyék meg, ellenkező esetben névszerint szólítjuk fel az illetőket.

Nyilatkozat.

Alulírott ezuton visszavonom és sajnálatomát nyilvánítom azon meggondolatlan kijelentésem fölött, amelylyel szövetségünk tagjait illetem és amelyet csak igazgatóságomban követhettem el.

1907 december 28.

Starkbauer Ferenc.

Helyreigazítás. Lapunk 51 számában *A „pragmatika nevében”* cím alatt foglalkoztunk a balatonszentgyörgyi fűtőházvezető brutális viselkedésével.

Az illetékes tényezők nyilatkozata alapján helyreigazítjuk a közleménynek a hely megnevezésre vonatkozó részét. Ugyanis az esemény hőse nem a balatonszentgyörgyi, hanem a *balatonszenőlőrinci* fűtőház vezetője volt.

Szerk.

A rákoskeresztúri helyi csoport tagjai körében megalakult takarékegyület 1908 január 8-án, délután 4 órától 6 óráig befizetést tart.

Intim-Színház. A fővárosi szórakozó helyek között a legnagyobb népszerűsége tett szert a *Sándor-téri Intim-Színház.*

Az előadások délután 3—7-ig tartanak. Szinre kerülnek egyfelvonásos boházatok és magán-számok. Naponta zsufolt nézőtér előtt folynak az előadások s a színház rövid fennállása óta máris kedvenc szórakozó helye a finom izlésű közönségnek.

A műsor diszkrét és válogatott, olyannyira, hogy főleg hölgyközönségből kerül ki publikuma. A vasutasoknak melegen ajánljuk a színházat, ha nemes szórakozást akarnak találni.

Vasárnap délután két előadás van: az egyik 3—5-ig, a másik 5—7-ig tart.

IRODALOM.

A baromftenyésztésből miképp lehet állandó és nagy jövedelmet biztosítani?

A legutóbbi években rohamosan emelkedett nemcsak hazánkban, de a külföldön is a húsa ára. Természetes következménye lett ennek aztán az, hogy a közönség a baromfi-hús és tojásfogyasztást óriási mérvben fokozta s így a baromfi és a tojás ára is lényegesen emelkedett. Kétségtelenül bebizonyított pedig az, hogy legolcsóbban állítható elő a baromfi-hús és tojás, csak tudni kell annak módját, mert ismeretes dolog az, hogy nem minden baromfi való hús- és tojástermelésre s nem minden vidéken lehet az egyik, vagy másik irányt sikeresen folytatni. Ezen fontos tenyésztési ágazat kellő fellendítésére nagyon jó eszközünk van s ez a *Freiblay* Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő baromfi-tenyésztő szerkesztésével hetenként megjelenő *„Baromftenyésztés”* című szaklap, mely immár újévtől kezdve a 6-ik évfolyamba fog lépni. Ezen *képes heti szaklapot* a szerkesztőség (Rákosliget) mindenkinek, aki levelezőlapon oda fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küld mutatón, mert a szerkesztő azt akarja, hogy e házagpótló lapot minden tenyésztő megismerje s abból állandó és nagy haszna legyen. A *„Baromftenyésztés”* felöleli és a legteljesebben tárgyalja a gazdasági és sportbaromfi, éneklő- és diszmadár, galamb- és házinyulftenyésztési és értékesítési kérdéseket. Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisgazdák, iparosok és magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják a *„Baromftenyésztés”*, a magyar baromftenyésztési ügy igaz barátját. Előfizetési ára: egy évre 10 kor., félévre 5 kor. Előfizetési pénzeket e cím alatt: *„Baromftenyésztés”* szerkesztősége küldendő. Rákosliget, Budapest mellett.

Segédkönyv az állomásvezetői szolgálathoz. (3-ik bővített kiadás). Szerkesztette Guth Zsigmond, Máv. Baján. Ára 2 kor. 50 fillér. A könyv előző kiadásai már eléggé igazolták, mennyire házagpótló a fenti könyvecske.

A most megjelent III-ik kiadás figyelembe vette még a legújabb rendeleteket is. Ami az állomásvezetői szolgálattal csak némi vonatkozásban is van, az helyet talál a szerkesztője által szerényen csupán segédkönyvnek nevezett művecskében. Csak amikor előtűntünk fekszik a könyv, látjuk csak tisztán azt az óriási munkaanyagot, amely az állomásvezetőire hárul és amelynek feldolgozóját Guth Zsigmond könyve csak kitérő szolgálattal tehet. A Máv. elismerésének oly módon vélt kifejezést adni, hogy kizárólag magánhasználatra engedélyezte. Mással az ilyenmű vállalkozásoka másképpen szokták elismerni és támogatni.

MULATSÁGOK.

A temesvári helyi csoport január hó 5-én, a közgyűlést követőleg filléres-estélyt rendez az Értvös-utcai 3 nyul vendéglőben.

Jársadalomtudomány.

Hazafiság és szociáldemokrácia.

(Kautsky után németből.) (2)

Mindez érvényesül viselkedésünkben a gyarmatosítási politikával szemben.

A polgári demokrácia csupán azért küzd a gyarmatosítás ellen — ha ugyan bir még annyi erővel, hogy küzdjön —, mert az államra nézve igen sok kiadást okoz és hasznot nem hajt.

Csak a politikailag önálló proletariátus küzd a gyarmatosító politika ellen azért, mert ez az elnyomatás és kizsákmányolás politikája és más nem is lehet, hogy csak némileg is a tökére, ha nem is mindig az államra nézve jövedelmező legyen.

A proletariátus és a kispolgárság hazafisága nagyon különböző természetűek, úgy hogy a kettő közötti különbség némelykor jelentékeny ellentétet növekedhetik. Azonban még élesebb az ellentét a proletariátus és a töké hazafisága között. Lépten-nyomon ellentétbe kerül egymással ez a kétféle hazafiság.

Mint minden osztály, úgy a töké osztály is saját érdekeit helyezi az egész nemzet érdeke fölé. A töké érdeke azonban az értékttöbbleten alapszik. Minél nagyobb valamely nemzet tökéseinek értékttöbblete, annál jobban fejlődik — nézetük szerint — a nemzet. Az ő szemükben a hazafiság az értékttöbblet érdekeinek a megvédését jelenti, amelyet a saját nemzetüket kizsákmányolók vágnak zsebre.

Az értékttöbblet, azaz a profit, a kamat, a földjáradék, annál jobban emelkedik, minél nagyobb a dolgozó osztályok kizsákmányolása, minél alacsonyabbak a bérek, minél hosszabb a munkaidő, minél több drága és ellentálló képességű munkaerő helyettesíthető asszonyokkal, gyermekekkel és külföldiekkel.

A néptömegek elszegényedése — nemcsak a viszonylagos elszegényedés, t. i., hogy a néptömegek lassabban emelkednek a tőkésosztály emelkedéséhez arányitva —, hanem az abszolút elszegényedés, a testi és szellemi elnyomása a néptömegeknek, bárha nem mindig az eredménye, de állandóan célja a töké osztály törekvéseinek. A nemzetet az elzűllésnek kiszolgáltatni: ez a tőkésosztály hazafisága.

És hogyha a nemzet teljesen el nem zűllik, úgy ez csak a nemzetközi, a „hazafiatlan” proletariátus ellentállásának köszönhető és nem ama köröknek, akik a hazafiságot örökre bérbe vették.

De ez még nem minden. A néptömegek elszegényítése a tökének csupán egyik eszköze a profit emelésére. A másik a munka termelőképességének növeztése. Ha a munka adott termelőképessége mellett a haszon annál nagyobb, minél kisebbek a bérek, minél hosszabb a munkaidő, akkor adott bérek és munkaidő mellett egy-egy vállalkozónak a haszna annál nagyobb lesz, minél nagyobb munkásainak a termelőképessége, minél több terméket képesek munkásai egy bizonyos idő alatt szállítani.

A profitéség tehát nemcsak arra készíti a tökét, hogy a béreket lenyomja és a munkaidőt meghosszabbítsa, hanem arra is, hogy a munka termelőképességét fokozza, azaz, hogy a nagyüzemet minél jobban kiterjessze. És minél jobban gátolja a profitéséget az első mód a haszon emelésében, annál energikusabban ragadja meg a másik módot, amelylyel ismét az első módot segíti elő, amennyiben a munkásosztály és a gépek munkásokat tesznek feleslegessé s gyakran megengedik, hogy képzett, drágább munkaerő helyett egyszerűbbet és olcsóbbat alkalmazhasson.

A néptömegek elszegényítése és a munka termelőképességének lehető fokozása — ebben áll a tőkésosztály történeti szerepe, s úgy az egyik, mint a másik elősegíti a szocializmust.

Nem a néptömegek tényleges elszegényítésével, amint ezt Marx tudatlan és lapos értelmezői, mint Marx nézetét feltűntetik, hanem az elszegényítés utáni törekvéssel idézik elő a proletárság ellentállását, az osztályharcot, amelynek intenzívítása az osztályellentétekkel növekszik s a proletariátust nem hagyja előbb megnyugodni, amíg a tőkésosztályt politikailag és gazdaságilag ki nem sajátította. A munkatermelők képességének egyidejűleg való fokozásával azonban megteremti a tőkésosztályt az a materiális alapot, amelyen a győzelmes proletariátus egy új termelő módot képes felállítani. Amiként azonban a munkásosztály elszegényítése utáni törekvés az osztályharcot idézi elő, úgy a tőkésosztály másik törekvése: a munka termelőképességének szaporítása előidéri a legélesebb ellentéteket és nehéz küzdelmeket; egyrészt a nemzetben belül a töké küzdelme a visszamaradt üzemmóddal, másrészt a különböző nemzetek tökéseinek a harca, sőt nemzeteknek a küzdelmei is, ha ezeken a töké uralkodik.

Mert a munka fokozott termelőképessége a nagy üzemben nem készít élvezeti cikkeket a tökéseknek, hanem fogyasztócikkeket a lakosság tömegeinek. Így pl. a szövőiparban, a tömegtermelés és tömegforgalom új cikkei, gépek, gőzhajók, vasuti sínek stb.

Ezeket a termékeket előbb el kell adni, mielőtt a töké belőle hasznot húzhatna, amely hasznot azután részben élvezeti cikkekre, részben újabb tökebefektetésekre fordít.

Egy töké nemzetben azonban a munka-termelő képessége rohamosabban fejlődik, mint a nemzet tömegének vásárlóképessége s innét származik a tökének állandó szükséglete a kivitelt fokozni, új piacokat és új tökebefektetéseket a külföldön találni, amelyek viszont új kizsákmányoló talajul szolgálnak.

Ezt a kiterjeszkedési vágyat illetőleg a különböző nemzetek tökései ellenségesen viselkednek egymás iránt s emellett emelkedik hazafiságuk a csucspontra. Ez a hazafiság részünkről nem a haza iránti odaadást jelenti, nem vagyonnak és vérnek áldozatát a hazáért, hanem a haza kizsákmányolását, hogy a saját néptömegeik kockára téve vagyonukat és vérüket, a tökések profitját a külföldön megvédelmezzék. A haza nem a nép számára van, hanem a néptömegek a hazáért, a haza pedig a nagy kizsákmányolók részére. Ez a kvintesszenciája a töké hazafiságnak.

Munkástársak!

Mindenütt, ahol megfordultok, követeljétek a Népszavát.

Szerkesztői üzenetek.

Lapzárlat hétfőn este. Későbbben beérkezett közlemény csak a következő számban közöltek.

Szerkesztővel értekezni naponta délelőtt 10-12-ig lehet.

Pályázr. Igen.

Félegyháza. Aki egy év óta állandóan megszakítás nélkül dolgozik, igényt tarthat kedvezményes áru tüzeltőre, sőt még részletlefizetésre is. Kötve hisszük, hogy ezt az o. m. megtagadná. Féltreértés lesz a dologban.

Földi Imre művezető, az északi főműhelyben, kinek ténykedése oda irányul, hogy a felsőbbség előtt valótlán dolgokkal vádolja a munkásságot. Eme működésében jobb keze az öcsese, aki egyik műhelyből a másikba jár híreket gyűjteni a bátyja részére. Addig jár a korsó...

Műszaki munkások. A múlt számunkban leközölt kedvezmények az összes munkásokra vonatkoznak, tehát önökre is.

Ha önök nem élvezik, követeljék a megvalósítását, mert erre joguk van. Jövő számban erről cikket közlünk.

Felelős szerkesztő: Faragó Dezső.

Világosság könyvnyomda r. t. Budapest, VII. Nyár-utca 1.

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közölttekért a kiadóhivatal nem vállal felelőséget

Eladó telek.

Kisposten legkedvezőbb feltételek mellett 150 □-öles telek eladó. Tudakozódhatni: Langer F.-nél, Máv. műhely, Debrecen.

Polgári iskolai magánvizsgálatokra

hugvétra avagy júniusra előkészít dr. Matolcsy, debreceni tanár. Válaszbélyeg. Válaszbélyeg.

Birtokparcellázás.

1870 katasztrális hold tanyabirtok, Somogyban, vasútállomás mellett, holdanként 70 forinttal megvehető. Házak, gazdasági épületek díjmentesen adának. Bővebb felvilágosítás nyerhető

Deák Ferenc megbízottnál, Budapest, VII., Hernád-utca 25. sz., II. 17.

(Válaszbélyeg melléklendő.)

SERTÉSPOR.

Sertése szépen fejlődik, gyorsabban nő, hamarabb hizik és egészséges marad, ha eleségébe naponta világhírű MANHATTAN sertéstápporunkból csekély mennyiséget ad. 5 kilós postacsomag 5 korona postautánvétellel. — Hasznos tanácsadó házi állataink hizlalása és táplálásához valamint, ezek betegségeiről s ettől való megóvhatásukról című, minden gazdának nélkülözhetetlen tanulságos könyvet minden rendeléshez ingyen mellékeljük.

MANHATTAN Vállalat Budapest, VII., Verseny-utca 6. sz.

5 kilós postacsomagok ezrivel küldetnek szét a világ minden részébe.

FRIEDMANN HERMAN

tűrényesdíjleg bejegyzett órásmester Budapest, VIII., Vas-utca 19. (A Rókus-kórház közelében.)

Ajánlja 3 évi jótállás mellett a legpontosabban kipróbált, jól járó

„VASUTI ÓRÁT”

Ára 7 korona.

Ezen órát utánvétellel, vagy a pénz előzetes beküldése ellen szállítom. — Meg nem felelő óráért a pénzt visszaadom.

Kedvező alkalom!

6 koronáért

küldök 4 és fél kiló (kb. 50 darab) :: kevéssé megsérült, finom, enyhe ::

pipereszappant

róza, liliomtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva. — A pénz előzetes megküldése esetén vagy utánvétellel küldi.

Auffenberg József

Budapest, VII., Verseny-utca 6.